

Citační norma ČSN ISO 690:2022 – Bibliografické citace

Nejdůležitější změny, které přináší ISO 690:2022

Vzhledem k tomu, že oprava všech stránek bude trvat delší dobu, jsou zde vyjmenovány nejvýraznější změny, které nová verze normy přináší.

Tvůrci

Prvních 5 autorů se v citaci uvádí vždy. Pokud je tvůrců víc, buď za 5. autorem použijeme frázi "a další" nebo "et al." nebo autory vypíšeme do citace všechny.

- MENŠÍK, Ladislav; VIK, Robert; PRETL, Silvan; BĚLOHOUBEK, Jan; SYROVÝ, Tomáš; SYROVÁ, Lucie; KUBÁČ, Lubomír a MENŠÍK, Ladislav. Možnosti uplatnění internetu věcí (IoT) v precizním zemědělství v ČR. *Úroda*, r. 2019, č. 12, s. 341-350. ISSN 0139-6013.
- MENŠÍK, Ladislav; VIK, Robert; PRETL, Silvan; BĚLOHOUBEK, Jan; SYROVÝ, Tomáš et al. Možnosti uplatnění internetu věcí (IoT) v precizním zemědělství v ČR. *Úroda*, r. 2019, č. 12, s. 341-350. ISSN 0139-6013.

Název. Použití kurzivy.

Zvýraznění k usnadnění dohledání dokumentu

Název se v citaci zvýrazňuje kurzivou. Nová verze normy přináší změnu v jejím použití **u součástí většího celku (nejčastěji článků v časopise), které jsou dostupné online. Pokud odkaz vede přímo k článku, zvýrazní se kurzivou název článku.** U tištěné verze ke změně nedochází a zvýrazňujeme kurzivou název časopisu.

- KOUBSKÝ, Petr. Ne, ještě nejsem jako člověk, říká o sobě nový model umělé inteligence. Je impozantní, ale pořád dělá velké chyby. *Deník N*. 16.3.2023. Roč. 5, č. 54, s. 8-9. ISSN 2571-1717.
- KOUBSKÝ, Petr. *Ne, ještě nejsem jako člověk, říká o sobě nový model umělé inteligence. Je impozantní, ale pořád dělá velké chyby.* Online. Deník N. 15.3.2023. Dostupné z: <https://denikn.cz/1103025/ne-jeste-nejsem-jako-clovek-rika-o-sobe-novy-jazykovy-model-spolecnosti-openai-je-impozantni-ale-porad-dela-velke-chyby/>, [citováno 2023-03-16].

Všechny názvové údaje píšeme kurzivou

- Zahrádka, Pavel (ed.). *Spotřební kultura: historie, teorie a výzkum*. Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2372-8.

- PETRÁŇ, Josef. *Dějiny hmotné kultury. I/2, Kultura každodenního života od 13. do 15. století*. Praha: SPN, 1985.
- DOLEČEK, Jaroslav. *Moderní učebnice elektroniky. 2. díl, Polovodičové prvky a elektronky*. Praha: BEN, 2005. ISBN 80-7300-161-6.
- SHAKESPEARE, William. *Jak se vám líbí. [As you like it]*. 5. vyd. Praha: SNKLU, 1962.

Zkrácený klíčový název. Seriály a edice.

U seriálů je možné používat i **zkrácené klíčové názvy, doplněné o ISSN**. Zkrácené klíčové názvy jsou ustanoveny sítí ISSN a vychází z ISO 4, která definuje jednotné zkratky slov v názvech dokumentů.

- *European Physical Journal Plus* (plný název časopisu)
- *Eur. Phys. J. Plus*. ISSN 2190-5444.

Trvalé identifikátory

Trvalé identifikátory DOI, Handle, URN... **musí být uvedeny ve formě odkazů, např.:** <https://doi.org/10.4324/9781003173427> nebo <http://hdl.handle.net/11025/45146>

Číslování a stránkování

Uvádíme výrazy od největšího celku k nejmenšímu. Používáme zkratky termínů, které jsou v dokumentu uvedeny, v jazyce citovaného dokumentu. Strany ale uvádíme v jazyce, ve kterém píšeme svoji práci. Pokud píšeme česky a citujeme anglický dokument, bude to zkratka **s.** nikoliv *pp.* Tj. např.: **vol. 9, no. 2, s. 29-33.**

Nová verze již **nepřipouští** číslování využívající pouze typografické rozlišení: **9(2), 29-33.**

Druh dokumentu / forma (typ nosiče)

Uvádíme za názvem, ale **nedáváme do hranatých závorek.**

- HOLDERMANN, Simon. *Guides of the Atlas*. Online. Bielefeld, 2023. ISBN 978-3-8394-6138-9. Dostupné z: <https://doi.org/10.14361/9783839461389>. [citováno 2023-04-25].

Datum citace

Datum citace se nově píše **až za odkazem** a je uvozeno **celým slovem "citováno"**. Zároveň je v souvislosti s daty odkazováno na normu ISO 8601 a v příkladech je v celé normě ISO 690:2022 datum citace uváděno ve tvaru **rrrr-mm-dd**, ačkoliv např. u vydání seriálu je uvedeno datum v přirozeném tvaru.

- ČADA, Václav. *Digitalizace agend veřejné správy a kvalita prostorových dat*. Postprint; online. Urbanismus a územní rozvoj, 2022, roč. 25, č. 2, s. 30-39. ISSN 1212-0855. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11025/51804>. [citováno 2023-04-12].

Omezený přístup

Při omezením přístupu je **vhodné informaci uvést**. Jedná se zpravidla o dokumenty v placených online zdrojích.

- HA, James C. a CAMPION, Tracy L. *Dog Behavior*. Online. Academic Press, 2019. ISBN 978-0-12-816498-3. Dostupné z: ScienceDirect, <https://doi.org/10.1016/C2018-0-00539-3>. [paywall]. [citováno 2023-04-12].

Edice

Edici jsme povinni uvést, pokud je pravděpodobné, že citovaný dokument bude identifikován, jako její součást. V citaci jsou nově **údaje o edici bezprostředně za názvem monografie, před vydavatelskými údaji**. Součástí citace může být i ISSN edice.

- HRADILOVÁ, Marta. *K dějinám knihovny minoritů v Českém Krumlově. Studie o rukopisech. Monographia, sv. 19, ISSN 1804-0101*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2014. ISBN 978-80-87782-36-1.

Rozpory / chyby v normě

Protože při editaci těchto stránek na novou verzi narážím stále na další a další chyby, rozpory a nejednoznačnosti v normě, pravděpodobně bude brzy potřeba vytvořit novou samostatnou záložku.

Rozpor mezi tabulkami s pořadím prvků a příklady

Prvek **formát**: Zatímco ve všech tabulkách s pořadím prvků je *formát* (nejčastěji Online) uváděn ihned za *názvem* a až po něm následuje *podnázev*, ve všech příkladech je formát uveden až za podnázevem. U *součástí v rámci seriálu* (např. článek v časopise) je formát v tabulce uveden až u *zdrojového dokumentu* (časopisu), ale v příkladech je za názvem součásti (článku). Vzhledem k logice věci, používáme na těchto stránkách pořadí shodné s příklady, tj. bezprostředně za názvovými údaji součásti, na kterou odkazuje link a která je zdůrazněna kurzivou.

- KOUBSKÝ, Petr. *Ne, ještě nejsem jako člověk, říká o sobě nový model umělé inteligence. Je impozantní, ale pořadí dělá velké chyby*. Online. Deník N. 15.3.2023. Dostupné z: <https://denikn.cz/1103025/ne-jeste-nejsem-jako-clovek-rika-o-sobe-novy-jazykovy-model-spolecnosti-openai-je-impozantni-ale-poradi-dela-velke-chyby/>. [citováno 2023-03-16]

- DOCTOROW, Cory. *Little Brother*. [Online eBook](#). Project Gutenberg eBook, 2009. Aktualizováno: October 24, 2021. Dostupné z: <https://www.gutenberg.org/cache/epub/30142/pg30142-images.html> [citováno 2023-04-04].

Umístění součásti (např. příspěvku v monografii) ve zdrojovém dokumentu - prvek **rozsah stran**: V kapitole **8.3 Součásti monografie** je v tabulce pořadí prvků shodné s minulou verzí normy z roku 2011 a dosavadní praxí, tj. až za vydavatelskými údaji. Ale v příkladech následujících bezprostředně za tabulkou je *rozsah stránek* nelogicky před vydavatelskými údaji. V kapitole **7.4 Součásti** je v jednom příkladu pořadí prvků shodné s tabulkou a ve dvou příkladech je *rozsah stránek* uváděn až za veškerými údaji o zdrojovém dokumentu, tj. až za ISBN. Vzhledem k dosavadní praxi, používáme na těchto stránkách pořadí shodné s tabulkou, tj. rozsah stránek až za vydavatelskými údaji.

- CHAMBERLANDOVÁ, Lori. Když si nás zvířata trénují. In: RAMIREZ, Ken (ed.). *Souznění dvou duší: Tipy a triky nejlepších psích trenérů*. PLOT, 2020, s. 340-342.

V různých částech normy má stejný typ zdroje jiný způsob zápisu

Např. v kapitole "Zápis" s. 44 je edice uvedena třemi rozdílnými způsoby. Nejčastěji je edice uvozena "In:" a v některých případech je její název ve složených závorkách:

- WILHELM, Richard (commentator, trans.). *The I Ching, or, Book of Changes*. In: {[Bollingen Series, vol. 170](#)}, Book XIX. Translated from Chinese to English. Cary F. Baynes (trans.). 3rd ed. Princeton [US-NJ]: Princeton University Press, 1967.

Ale na stejné straně je edice s "In:" a bez závorek:

- SCARPA, Romano. *Walt Disney's Mickey Mouse: The Delta Dimension*. In: [The Disney Masters Collection, vol. 1](#). College Park [US-MD]: Fantagraphics, 2018. ISBN 978-1-68396-096-6.

A také edice bez "In:" a v jednoduché kulaté závorce:

- AYMARD, M. (ed.), *Dutch capitalism and world capitalism*. ([Studies in Modern Capitalism](#)). New York: Cambridge University Press, 1982, pp. 78–96.

A v kapitole "Edice monografií a její součásti" s. 87 je čtvrtý způsob: zápis edice bez "In:" a bez závorek:

- AYMARD, M. (ed.), *Dutch capitalism and world capitalism*. [Studies in Modern Capitalism](#). Cambridge University Press, 1982, pp. 78–96.

Převzato ze zpracování Západočeské univerzity v Plzni

Zdroje:

Západočeská univerzita v Plzni. *Citační norma ČSN ISO 690:2022: Bibliografické citace – podrobný návod, jak citovat literaturu a prameny, s českými příklady*. Online. Dostupné z: <https://citace.zcu.cz/index.html>. [citováno 2024-21-02].